

NOTAT 2020-03

Det Europæiske Semester: Europa-Kommissionens landerapport for Danmark 2020

Europa-Kommissionens landerapporter for medlemslandene udkommer årligt, som en del af Det Europæiske Semester. Semestret har dannet rammen for en koordinering af EU-landenes økonomiske politikker og status for vækst og beskæftigelse siden 2010. [Landerapporten](#) for Danmark indeholder blandt andet en analyse af dansk social-, beskæftigelses-, integrations- og uddannelsespolitik. Rapporten indeholder også Kommissionens analyse af hvor langt Danmark er i forhold til de tidligere års landespecifikke henstillinger samt fremdrift i forhold til Europa 2020-målene og de tilsvarende nationale mål. Som noget nyt bliver landene også vurderet på fremdrift i forhold til FN's Verdensmål, hvilket efter planen vil blive udviklet de kommende år. Dette notat vil hovedsageligt beskæftige sig med elementer i landerapporten som vedrører dansk uddannelsespolitik samt de elementer inden for social- og beskæftigelsesområderne som har betydning for Danmarks uddannelsespolitik. I lyset af den verdensomspændende krise som følge af COVID-19 pandemien, er det i skrivende stund uklart hvorvidt semesterprocessen vil fortsætte som planlagt i 2020. Notatet er struktureret i temaer i landerapporten frem for kronologisk og er, hvis ikke andet er anført, en gengivelse af Kommissionens vurderinger og ikke DLI's synspunkter. Gennem notatet bliver det refereret til de sider fra landerapporten hvor informationen kommer fra.

Indholdsfortegnelse

1. Hovedpointer	3
2. Uddannelse	3
2.1. Dagtilbud	4
2.2. Grundskole	4
2.3. Erhvervsuddannelse	5
2.4. Videregående uddannelse	5
2.5. Voksenuddannelse og livslang læring	5
2.6. Inklusion	6
2.7. FN's Verdensmål	6
3. Færdigheder, arbejdsmarked og beskæftigelse	6
4. Forskning, udvikling og innovation	7
5. Økonomi og offentlig sektor	8
6. Danmarks fremskridt på uddannelsesrelaterede indikatorer	8
6.1. Landespecifikke henstillinger 2019	8
6.2. Europa 2020-mål og nationale mål	9
6.3. Den sociale resultattavle	10
7. Konklusion	10
8. Kilder	11

1. Hovedpointer

Nedenfor følger nogle af landerapportens hovedpointer vedrørende uddannelsespolitik, som bliver beskrevet mere detaljeret senere i notatet:

- Andelen af unge, der forlader uddannelsessystemet tidligt er steget og har nu nået et niveau, der ligger over Europa 2020-målet på max. 10 %. Der er relativt stor forskel mellem kønnene (tallet for mænd er på 12,5 %). Derudover har der ikke været fremskridt i at øge andelen af udsatte unge der gennemfører en ungdomsuddannelse, som var et mål i de 10 mål for social mobilitet indført i 2016.
- Generelt har danske skoleelever solide grundlæggende færdigheder, men andelen af dårligt præsterede elever er ikke faldet. Den socioøkonomiske baggrund har fortsat betydning for uddannelsesresultaterne og elever med indvandrerbaggrund har fortsat ikke lige så gode færdigheder som de øvrige elevgrupper
- Deltagelsen i dagtilbud er næsten universel, men kvaliteten varierer mellem kommunerne.
- Der er brug for flere med en erhvervsuddannelse og generelt behov for flere uddannede med færdigheder i informations- og kommunikationsteknologi (IKT) for at opfylde arbejdsmarkedets behov.
- Andelen af personer som har en videregående uddannelse¹ varierer mellem regioner, hvor Hovedstaden har langt flest. Derudover er forskellen mellem personer med og uden handicap der gennemfører en lang videregående uddannelse langt større end EU-gennemsnittet.
- Voksendeltagelse i livslang læring er faldet fra 31,3 % i 2015 til 23,5 % i 2018.
- Danmarks resultater inden for Verdensmål 4 (kvalitetsuddannelse) er på tilbagegang, selvom niveauet, ifølge Kommissionen, stadig er tilfredsstillende.
- Offentlige investeringer i Danmark er relativt høje, dog er udgifter til uddannelse faldet siden 2014. I landerapporten nævnes det at der forventes øgede udgifter til uddannelse.
- Danmark har et af de højeste udgiftsniveauer til forskning og udvikling i EU, men foranstaltninger skal være på plads for at sikre at disse udgifter bliver brugt mere effektivt.

2. Uddannelse

Europa-Kommissionen har i år særligt fokus på det stigende antal unge i Danmark der forlader uddannelsessystemet tidligt². Andelen af unge, der forlader uddannelsessystemer tidligt er steget siden 2016,

¹ I den danske udgave af landerapporten oversættes *tertiary education* mange steder fejlagtigt til ”lange videregående uddannelser”.

hvor den var på 7,2 %, og nåede op på 10,2 % i 2018. Det er lidt over Europa 2020-målet, som ligger på 10 % (s. 31). Tal om udviklingen af antallet af unge der forlader uddannelsessystemet tidligt findes på siden 60. Tal om udviklingen af antallet af unge med en afsluttet ungdomsuddannelse findes på siden 63.

Stigningen i unge der forlader uddannelsessystemet tidligt, er mest udtalt i byerne. Der er også kønsforskelle; mænd forlader i højere grad uddannelse tidligt end kvinder. Tallet er således 4,7 procentpoint højere for mænd end for kvinder. Forskellen mellem indfødte og udenlandskfødte er en af de laveste i EU på 0,3 %, men danskfødte med indvandrerbaggrund lader ikke til at indhente forskellen (Europa-Kommissionen, 2019e) (s. 35).

Andelen af unge der forlader uddannelse tidligt, er en af indikatorerne i den sociale resultattavle, der som den eneste for Danmark er angivet med orange 'bør overvåges', hvilket er niveauet under rød 'kritisk' (s. 30). Europa-Kommissionen er således opmærksom på den negative udvikling og angiver i rapporten at årsagen til udviklingen er uvist, men at de relativt gode muligheder for at finde både ufaglært og faglært arbejde kan have tilskyndet de unge til at søge arbejde i stedet for at færdiggøre deres uddannelse (s. 31). Ungdomsarbejdsløsheden faldt til 10,5 % i 2018 og ligger under EU-gennemsnittet (15,2 %) (s. 31). Figur 3.3.2 på side 31 viser korrelationen mellem forskellige indikatorer for unge i forhold til beskæftigelse og uddannelse.

2.1. Dagtilbud

De senere år har Europa-Kommissionen haft særlig opmærksomhed omkring dagtilbud ud fra en vurdering af at kvaliteten i dagtilbud har indflydelse på børns og unges udbytte af uddannelse senere i livet. Deltagelse i dagtilbud er næsten universel i Danmark, men kvaliteten varierer mellem kommunerne. 98 % af alle børn over 4 år deltog i dagtilbud i 2018, mens procentdelen er 63,2 % for børn under 3 år. Disse tal er blandt de højeste i EU. Tal om udvikling af deltagelse af børn under 3 år i formelle dagtilbud findes på side 60. Dagtilbudsforhold varierer mellem kommunerne, hvilket resulterer i kvalitetsforskelle (Danmarks Evalueringsinstitut, 2020). Derudover henviser Europa-Kommissionen i rapporten til andelen af uddannet personale, forventede stigning i børnetallet samt de politiske tiltag vedtaget på området, herunder om minimumsnormeringer. (s. 35)

4

2.2. Grundskole

Europa-Kommissionen har i lighed med tidligere år fokus på elevernes grundlæggende færdigheder baseret på OECD's PISA-undersøgelse. Det fremhæves at resultaterne for socialt dårligt stillede elever og elever med indvandrerbaggrund fortsat er bekymrende.

De danske skoleelever har fortsat solide grundlæggende færdigheder, men andelen af dårligt præsterende inden for læsning og matematik er ikke faldet, og der er en lille stigning inden for naturfag (OECD, 2019b) (s. 35). Førstegenerationsindvandrere udgør næsten tre gange så mange af de dårligst præsterende elever inden for læsning sammenlignet med elever uden indvandrerbaggrund, samtidig med at danskfødte elever med indvandrerbaggrund ikke indhenter de andre. Derudover er andelen af såvel de bedst præsterende som de ringest præsterende elever lavere end i sammenlignelige lande (s. 35).

Den socioøkonomiske baggrund har fortsat betydning for uddannelsesresultaterne (s. 35 og 61). Figur 3.3.4

² Definitionen af 'unge der forlader uddannelsessystemet tidligt' er overordnet set 18-24-årige der ikke har højere uddannelse end grundskolen. Se Eurostats definition [her](#).

på side 36 sammenligner Danmark med andre EU-lande i forhold til dårligt præsterende inden for læsning fordelt på socioøkonomisk status.

2.3. Erhvervsuddannelse

Også på erhvervsuddannelsesområdet har Europa-Kommissionen mange af de samme analyser som i tidligere landerapporter. Således angives det at der er behov for flere med en erhvervsuddannelse for at opfylde arbejdsmarkedets behov, da deltagelsen i disse uddannelser er for lav (s. 30). Der er regionale forskelle, hvor unge i de større byer er dem med den laveste deltagelse. Der er også en skæv kønsfordeling. Kvinder udgør 39,7 % af eleverne på erhvervsuddannelserne i 2018 (s. 30-31). Andelen af unge der påbegynder en erhvervsuddannelse efter folkeskolen er steget til 20,1 % i 2019 fra 19,4 % i 2019, men er fortsat langt under regeringens 2025-mål på 30 % (s. 30).

Beskæftigelsesegnheden for personer med en erhvervsuddannelse i Danmark er på 85,6 % hvilket er højere end EU-gennemsnittet på 79,5 % (s. 31).

Manglen på praktikpladser var tidligere en hindring, men med trepartsaftalen fra 2016 er der blevet skabt godt 3000 ekstra praktikpladser, som er et godt skridt på vejen til at opfylde mål om 8.000-10.000 nye praktikpladser i 2025 (s. 31).

2.4. Videregående uddannelse³

Omkring halvdelen af de 30-34-årige har en videregående uddannelse. Dog varierer andelen af personer mellem 25 og 65 år med en videregående uddannelse mellem regionerne. Mere end halvdelen af den erhvervsaktive befolkning i hovedstadsområdet har en videregående uddannelse, mens det i den sydligste del af Sjælland kun er tilfældet for 31,3 % (s. 36). Figur 3.3.5 på siden 36 viser den geografisk distribution af personer med en videregående uddannelse i Danmark. Flere tal om gennemførelsesprocenten for de videregående uddannelser findes på sider 61 og 63.

5

Forskellen mellem personer med og uden handicap der gennemfører en videregående uddannelse, er langt højere end EU-gennemsnittet. I Danmark er forskellen 21,6 procentpoint, mens EU-gennemsnittet er 10,2 procentpoint. Forskellen i Danmark er steget, mens den har ligget stabilt i EU som helhed. Andelen af personer med handicap, der har en videregående uddannelse i Danmark, har været konstant mellem 2012 og 2016, hvor den tilsvarende andel for personer uden handicap er steget (s. 33).

Danske universiteter tiltrækker fortsat mange udenlandske studerende og 10,2 % af de danske studerende på lange videregående uddannelser tager til udlandet som led i deres uddannelse (s. 36).

En videregående uddannelse øger muligheden for ansættelse med 2,2 procentpoint i forhold til en erhvervsuddannelse. Dette er en af de mindste forskelle i EU (s. 36).

2.5. Voksenuddannelse og livslang læring

Voksnes deltagelse i livslang læring er faldet i Danmark. Deltagelsen er faldet fra 31,3 % i 2015 til 23,5 % i 2018. Europa-Kommissionen udtrykker i rapporten bekymring for dette fald, selvom Danmark ligger væsentligt højere end EU-gennemsnittet på 11,1 %. Det vurderes at en af årsagerne til faldet kan være

³ I den danske udgave af landerapporten oversættes *tertiary education* mange steder fejlagtigt til ”lange videregående uddannelser”.

forbundet med den høje økonomiske aktivitet, hvor arbejdsgiverne af hensyn til forretningskontinuiteten kan have afsat mindre tid til videreuddannelse. Deltagelsesfrekvensen blandt personer i arbejde er således faldet i højere grad end blandt ledige (s. 32). I 2018 deltog 28,5 % af de ledige i en voksenuddannelse, hvilket er næsten tre gange højere end EU-gennemsnittet på 10,7 % (s. 32). Se side 61 for data om udviklingen i antallet af voksne der deltager i læringsaktiviteter.

Der er ikke nævneværdige forskelle i kvalifikationsniveau eller uddannelsesbaggrund for de voksne der deltog i livslang læring i 2018. Derimod er der en betydelig kønsforskel. Deltagelsen er lavere for mænd (19,2 %) end for kvinder (27,8 %).

Omkring 2.750 personer i Danmark har deltaget i programmer for voksenuddannelse og livslang læring, som er finansieret af Den Europæiske Socialfond. Formål med disse programmer er at øge den sociale inklusion gennem adgang til uddannelse og beskæftigelse (s. 18).

2.6. Inklusion

Inklusion er et væsentligt tema på tværs af de fleste politikområder som landerapporten omfatter, herunder uddannelse.

Danmark gør fremskridt hen imod nogle af de ti mål for social mobilitet den tidligere regering indførte i 2016 (s. 33). Det er dog ikke tilfældet i forhold til at nå målet om at øge andelen af udsatte unge der gennemfører en ungdomsuddannelse (s. 33 og 56).

Integrationsuddannelsen (IGU) har givet positive resultater. I landerapporten henvises der til en rapport fra Rambøll (2019) hvori ca. 48 % af kommunerne og 52 % af virksomhederne har rapporteret stor tilfredshed med programmet. Europa-Kommissionen anser at frafaldsprocenten på 35-45 % for IGU er relativt høj, selv om det i nogle tilfælde skyldes at flygtninge kommer i ordinært arbejde eller uddannelse. To tredjedel af IGU-deltagerne er mænd. Derfor vurderes det for vigtigt at undersøge hvordan flere kvinder kan tiltrækkes til ordningen (s. 34).

6

2.7. FN's Verdensmål

Som noget nyt i Det Europæiske Semester vurderes landene på deres fremskridt i forhold til at nå FN's 17 Verdensmål. Bilag E i landerapporten (s. 67) vurderer Danmarks fremskridt i retning af målene for bæredygtig udvikling på kort sigt baseret på Eurostats sæt af indikatorer. Uddannelse indgår som delindikator inden for flere af de 17 Verdensmål, men er naturligvis primært repræsenteret gennem Mål 4 om kvalitetsuddannelse.

Danmarks resultater inden for Verdensmål 4 (kvalitetsuddannelse) er på tilbagegang, selvom niveauet, ifølge Europa-Kommissionen, stadig er tilfredsstillende (s. 13). Årsagen til tilbagegangen hænger sammen med den negative udvikling i forhold til unge der forlader uddannelsessystemet tidligt. På side 68 fremgår indikatorerne for Mål 4 og Danmarks resultater sammenlignet med EU-28.

3. Færdigheder, arbejdsmarked og beskæftigelse

Europa-Kommissionen forventer at arbejdsstyrken kommer til at blive ved med at vokse, men er ikke lige fordelt på de forskellige erhverv og det kan øge risikoen for kvalifikationsmismatch. Manglen på

færdigheder kan blive mere udtalt med den nuværende lave arbejdsløshed. Rapporten har fokus på vigtigheden af at sikre et udbud af arbejdstagere med de rette færdigheder for at løfte produktiviteten gennem bedre udnyttelse af avanceret teknologi (s. 9).

Det er en relativt lav andel af arbejdsstyrken på 4,3 % som er specialiseret inden for IKT (informations- og kommunikationsteknologi) (s. 31).

I rapporten fremhæves det at regeringens nationale Teknologipagt har som mål at øge antallet af STEM-uddannede (videnskab, teknologi, ingeniørvidenskab og matematik) til 20 % i 2028 (s. 31).

Der er udfordringer med beskæftigelsen af kvinder i digitale jobs og inden for ingeniørvidenskab (Europa-Kommissionen, 2019h). I den digitale resultattavle for kvinder, scorer Danmark 65,4, mens EU-gennemsnit er 50. Dog er det kun 1,8 % af de ansatte kvinder som er IKT-specialister (Europa-Kommissionen, 2019i) (s. 31).

59% af SMV'er (små og mellemstore virksomheder) melder vanskeligheder ved at rekruttere IKT-specialister, mens EU-gennemsnittet er 55,5% (s. 31).

Danmark er et af de EU-medlemslande der har det højeste niveau af digitale færdigheder (Europa-Kommissionen, 2020) (s. 36). Tal om udviklingen af andelen af befolkningen med grundlæggende eller højere digitale færdigheder findes på side 60.

Der er behov for at disse digitale færdigheder i flere jobs må suppleres med andre tværfaglige kvalifikationer, såsom problemløsning og sociale kompetencer (som kommunikation, kreativitet, kritisk tænkning, osv.) (Morandini m.fl., endnu ikke offentliggjort) (s. 36).

Danmark har forpligtet sig til at investere i digitale teknologier, ved at undertegne EU's erklæring om samarbejde om kunstig intelligens. Derudover har Danmark i 2019 lanceret sin nationale strategi for kunstig intelligens. Strategien skal skabe et etisk grundlag for kunstig intelligens inden for det offentlige og den private sektor, samt inden for forskning. Danmark er også i gang med at udvikle en ny digitaliseringsstrategi for 2020-2024 med henblik på at styrke det digitale samspil mellem virksomheder, borgere og den offentlige forvaltning (s. 45).

I rapporten bemærkes det at Danmark har afsat midler til opkvalificering af ufaglærte, for at sikre en let overgang fra ufaglært til faglært arbejde, samt for at imødekomme manglen på arbejdskraft. Derudover er det bemærket at jobrotationsordningen skal fortsætte i 2020. Ordningen giver ufaglærte i bestemte brancher mulighed for at uddanne sig inden for deres arbejdsområde, mens en ledig vikarierer for den pågældende medarbejder under hele uddannelsen (s. 32).

4. Forskning, udvikling og innovation

Danmark har et af de højeste udgiftsniveauer til F&U (*forskning og udvikling*) i EU (3,05 % af BNP) og ifølge rapporten har Danmark et solidt F&U system (s. 41). Virksomhedernes investeringer i F&U i Danmark svarer til ca. 2/3 af de samlede udgifter (s. 54). Danmark har øget midlerne til forskning og innovation, hvor forskningsreserven for 2020 er blevet øget med 38% i forhold til det oprindeligt tænkte niveau (s. 53).

Europa-Kommissionen vurderer i rapporten, at F&U investeringer ikke bliver anvendt optimalt i forhold til at fremme innovationsaktiviteter og resultater i private virksomheder og samfundet som helhed, såsom at skabe positive virkninger på beskæftigelsen (Europa-Kommissionen, 2019j; EIS, 2019) (s. 41).

Mens private fonde står for en betydelig del af den privatfinansierede F&U, mener rapporten, at disse ikke er velintegrerede i innovationssystemet. Derfor anbefaler Europa-Kommissionen at koordinering mellem disse fonde og de ansvarlige ministerier bør forbedres (Europa-Kommissionen, 2019c) (s. 42).

Det vurderes i rapporten at Danmark gør tilstrækkelige fremskridt, når det kommer til at øge samarbejde mellem virksomheder og universiteter på forskningsområdet. Dog viser rapporten at forsknings- og innovationsaktiviteter forbliver koncentreret i få store virksomheder og fonde (primært inden for

medicinalindustrien og den bioteknologiske sektor). Derfor henstillede Rådet i 2019 til at Danmark skulle udvide innovationsgrundlaget til at omfatte flere virksomheder (s. 16). Rapporten viser dog, at der ikke har været store fremskridt på dette område efter henstillingen (s. 53).

5. Økonomi og offentlig sektor

De offentlige investeringer i Danmark er relativt høje (3,4 % af BNP i 2019), når man sammenligner med EU-gennemsnittet. Der forventes en kraftig stigning i det offentlige forbrug som følge af øgede udgifter til sundhed, uddannelse og transportinfrastruktur (s. 46). Dog viser rapporten at offentlige udgifter til uddannelse er blevet mindre siden 2014 (fra 7,1 % af BNP i 2014 til 6,5 % i 2018) (s. 63).

Det er anført at Finansloven for 2020 omfatter en markant stigning i offentlige udgifter til folkeskolen samt midler til rekruttering af flere lærere og afskaffelse af uddannelsesloftet. Midler til rekruttering af lærere skal bidrage til at afhjælpe den stigende mangel på lærere, i takt med at elevtallet stiger (s. 36).

Der er øremærket midler til initiativer vedrørende opkvalificering af ufaglærte. Disse initiativer skal hjælpe med at rette op på branchespecifik arbejdskraftmangel. Dog vurderes det i landerapporten, at der fortsat er behov for at tilskynde unge til at tage en erhvervsuddannelse samt til at øge kvalifikationsniveauet hos personer på kanten af arbejdsmarkedet (s. 17).

Produktivitetsudviklingen i den offentlige uddannelsessektor er en udfordring. Kommissionen henviser bl.a. til Det Økonomiske Råds nye produktivitetsmål for grundskolen der baserer sig på output (uddannelsesresultater baseret på primært PISA) frem for input (antal undervisningslektioner og elever) (DORS, 2019) (s. 41).

6. Danmarks fremskridt på uddannelsesrelaterede indikatorer

8

Danmark modtog i 2019 en landespecifik henstilling fra Rådet der omfatter uddannelses- og forskningsområdet. I landerapportens kapitel to (s. 15ff) er Danmarks fremskridt med de landespecifikke henstillinger beskrevet samt i oversigtstabellen side 53ff. På side 54ff er der en oversigtstabel der angiver nationale mål for Europa 2020 og fremskridt.

6.1. Landespecifikke henstillinger 2019 (s. 15-17)

Landespecifik henstilling:

”Målrette investeringstiltag inden for den økonomiske politik mod uddannelse og færdigheder, forskning og innovation for at udvide innovationsgrundlaget, så det omfatter flere virksomheder, samt mod bæredygtig transport for at afhjælpe trafiktætheden på vejene.”

Danmarks fremskridt ift. henstillingen:

“Vise fremskridt inden for uddannelse og færdigheder. Begrænsede fremskridt inden for forskning og innovation for at udvide innovationsgrundlaget, så det omfatter flere virksomheder.”

I kapitel 2 om fremskridt med de landespecifikke henstillinger skriver Europa-Kommissionen at ”De uddannelsesmæssige resultater for børn med indvandrerbaggrund er fortsat en udfordring. I 2019 henstillede Rådet derfor til Danmark at målrette investeringstiltag inden for den økonomiske politik mod uddannelse og færdigheder” (s. 15). Omprioriteringsbidraget på uddannelsesområdet afskaffes fra 2020,

hvilket vil øge midlerne til uddannelse betydeligt (omkring 678 mio. DKK om året). Der er afsat flere midler til folkeskolen mellem 2020 og 2023 (øges fra 275 mio. DKK i 2020 op til 807 mio. DKK i 2023). Ved en bred politisk aftale fra oktober 2019 er der afsat 102 mio. DKK til initiativer rettet mod opkvalificering af ufaglærte.” (s. 53). Initiativerne bør hjælpe med at rette op på den branchespecifikke mangel på arbejdskraft. Alligevel er der fortsat behov for at tilskynde de unge til at vælge en erhvervsuddannelse og øge kvalifikationsniveauet hos personer på kanten af arbejdsmarkedet. (s. 17).

Danmark har truffet foranstaltninger til at øge midlerne til forskning og innovation. Forskningsreserven for 2020 er blevet øget med 38 % i forhold til det oprindeligt tænkte niveau, så den nu lyder på 1,925 mio. DKK. Der er afsat yderligere 1 mia. DKK til grøn forskning i 2020, så det samlede budget hertil nu udgør 2,3 mia. DKK. Der er dog ikke foreslået specifikke foranstaltninger til at udvide innovationsgrundlaget og inddrage flere virksomheder.” (s. 17).

6.2. Europa 2020-mål og nationale mål

Forskning og udvikling (F&U):

Det nationale Europa 2020-mål for forskning og udvikling er 3 % af BNP. I 2018 var resultatet 3,03 % (2018).

Forsknings- og udviklingsintensiteten i Danmark har været over 3 % af BNP siden 2015. I 2018 nåede forsknings- og udviklingsintensiteten op på 3,03 % af BNP, hvilket svarer til et mindre fald i forhold til det foregående år (3,05 %). Virksomhedernes investeringer i forskning og udvikling i Danmark tegner sig for ca. 2/3 af den samlede forsknings- og udviklingsudgift, og der er et politisk tilsagn om at holde den offentlige forsknings- og udviklingsintensitet på mindst en procent af BNP.” (s. 54).

Unge der forlader uddannelsessystemet tidligt

Det nationale Europa 2020-mål for andelen af elever, der forlader uddannelsessystemet tidligt, er max. 10 %.

Tallet for Danmark (2018) er 10,2 %.

Siden 2016 er frafaldsprocenten for befolkningen i alderen 18-24 år steget. Den steg fra 8,8 % i 2017 til 10,2% i 2018 og har således nået et niveau over målet på 10 % for første gang i otte år (11 % i 2010). (s. 56).

Videregående uddannelse

Det nationale Europa 2020-mål for videregående uddannelser, er at over 40 % af befolkningen i alderen 30-34 år har gennemført en videregående uddannelse.

Tallet for Danmark er 49,1 % (2018). Den andel af befolkningen i alderen 30-34, som har gennemført en videregående uddannelse, er steget fra 39,2 % i 2008 til 49,1 % i 2018” (s. 55).

Fattigdom

Det nationale Europa 2020-mål for nedbringelse af antallet af personer, der er i risiko for fattigdom eller social udstødelse (i absolutte tal) defineret som at nedbringe antallet af personer i husholdninger med lav arbejdsintensitet med 22.000 frem til 2020 (udgangspunkt 2010: 433.000).

Antallet af personer, der lever i husholdninger med lav arbejdsintensitet, er steget fra 433.000 i 2010 til 459.000 i 2018, dvs. en stigning på 26.000 personer. Gabet til det nationale Europa 2020-mål for fattigdom og social udstødelse er derfor langt fra at være lukket. Danmark har lanceret en strategi med 10 mål for social mobilitet (maj 2016), som bl.a. skal nedbringe antallet af udsatte og øge deres beskæftigelsesegnet

og deltagelsen i uddannelse. Danmark har gjort fremskridt med nogle af målene (f.eks. kriminalitet blandt marginaliserede unge), men halter bagefter på andre (f.eks. andelen af marginaliserede unge, der påbegynder en ungdomsuddannelse).” (s. 56).

6.3. Den sociale resultattavle

Danmark klarer sig generelt godt inden for indikatorerne i den sociale resultattavle der understøtter den europæiske søjle for sociale rettigheder. Sammenlignet med tidligere år er der dog tilbagegang at spore. Det gælder særligt inden for uddannelsesområdet hvor stigningen i antallet af unge der forlader uddannelsessystemet tidligt, er årsag til at Danmark har fået karakteren orange ”Bør overvåges”, som er niveauet før rød ”kritisk”. (s. 30 og s. 60).

7. Konklusion

Andelen af unge der forlader uddannelse tidligt, dvs. unge mellem 18 og 24 år der ikke har højere uddannelse end grundskolen, er steget, så den nu er oppe på 10,2 % (2018) mod 8,8 % året før og 7,2 % i 2016. Den negative udvikling er årsag til at Danmark nu for første gang får anmærkningen ”bør overvåges” i den sociale resultattavle – det er niveauet før ”kritisk”. Det er også årsag til at Europa-Kommissionen i landerapporten vurderer Danmarks resultater inden for FN’s Verdensmål 4 om kvalitetsuddannelse som værende på tilbagegang. I forhold til Danmarks fremskridt med de landespecifikke henstillinger anfører Europa-Kommissionen at henstillingen for 2019 om at målrette investeringstiltag inden for den økonomiske politik mod uddannelse og færdigheder er forårsaget af de fortsatte udfordringer med de uddannelsesmæssige resultater for børn med indvandrerbaggrund. Denne problemstilling har Europa-Kommissionen påpeget gentagne gange i de seneste års landerapporter for Danmark.

10

Der er således flere data og analyser i dette års landerapport der peger på at Danmarks største udfordring på uddannelsesområdet er at sikre at alle grupper i samfundet drager fordel af de muligheder som dagtilbud, skole og uddannelse burde give alle i samfundet. Problemstillingen fortsætter helt ind i voksenlivet i forhold til tilknytning til arbejdsmarkedet, voksenuddannelse og fattigdom. Der er i nærværende notat henvisning til de fleste passager i landerapporten der peger på disse udfordringer.

Set i lyset af den nuværende krisesituation som følge af Covid-19 pandemien, er der således akut behov for at få klarhed over hvordan det sikres at uddannelsessystemet reelt bidrager til bedre muligheder og livskvalitet for alle, særligt de mest udsatte grupper i samfundet.

8. Kilder

Danmarks Evalueringsinstitut (2020), *Læringsmiljø i kommunale børnehaver. National undersøgelse*. UCN Absalon
(https://www.eva.dk/sites/eva/files/2020-01/L%C3%A6ringsmilj%C3%B8%20i%20kommunale%20b%C3%B8rnehave_270120.pdf)

Europa-Kommissionen (2019c), *Peer review of Danish R&I system*, Horizon 2020 Policy Support Facility, 2019.

Europa-Kommissionen (2019e), *PISA 2018 and the EU, Striving for social fairness through education*, Den Europæiske Unions Publikationskontor, december 2019.

Europa-Kommissionen (2019h), *Digital Economy and Society Index 2019, Country Profile Denmark*
(<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>).

Europa-Kommissionen (2019i), *Women in Digital Scoreboard 2019*
(<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/women-digital-scoreboard-2019-country-reports>).

Europa-Kommissionen (2019j), *European Innovation Scoreboard*, Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg.

Europa-Kommissionen (2020), *Digital Agenda Scoreboard*
(https://digital-agenda-data.eu/datasets/digital_agenda_scoreboard_key_indicators/visualizations)

Morandini M. C., Thum-Thysen A. og Vandeplas A., *Facing the digital transformation: are digital skills enough?*, Discussion paper, endnu ikke offentliggjort.

OECD (2019b), *PISA 2018 Results (Volume I-II-III)*, OECD Publishing, Paris

Rambøll (2018), *Evaluering af Integrationsgrunduddannelsen (IGU)*, juni 2018, København.